

COPE toplantısından vaka bildirimleri

Cases presented at COPE meeting

06-32 Şüpheli intihal

Vaka hakkında bilgiler

Dergimizin Ocak 2006 sayısında makale yayınlandı. Sonraki takip sürecinde, "intihal saptama yazılımını" kullanmaya başladığımızdan sonra, bu makalenin (derleme) başka makaleye çok benzediği görüldü. Her ne kadar dil aynı olmasa bile, makalenin akışı ve alt başlıkları, metin de çok benzer idi. Bunlar da bana yardımcı editörüm tarafından gösterildi:

- Bugüne kadar herhangi bir şikâyet almadığımız intihal araştırmamız gerekli olmadığı anlamına geliyor mu?

- Şikâyetler olmadan editörümüzün soruşturmayı yürütmek için yetkisi var mı?

- İntihal saptama yazılımı geriye dönük olarak kullanılabilir mi?

- Makale tümüyle tam olarak taklit edilmedi ve sadece fikir tekrar edildi ise hangi işlemler uygulanmalı?

Bu olayın araştırılmasının gerekliliği ve nasıl yapılmalı konusunda komitenin tavsiyesi ne olabilir?

Tartışma ve öneri

İntihal saptama yazılımının geriye dönük uygulanabilir konusu komite tarafından kabul edildi. Editör şikâyeti almasa bile, intihal çok ciddi bir suüstimaldir ve araştırılması gereklidir. Resimlerin aynı olması gerçeği telif hakkı sorunlarını ortaya çıkartabilir. İlk olarak yazarlar ile temas edilmesi ve açıklama yapmalarını istenmesi tavsiye edilmiştir. Herhangi bir suçlamada bulunmamak kaydı ile mektupta vaka hakkında bilgiler göz önüne serilmelidir. Yazarlar cevap vermesi için belli bir süre tanınmalıdır. Eğer cevap alınmaz ise veya tatmin edici olmayan bir cevap gelir ise, editör yazara çalıştığı kurum ile temas edeceğini bildirmelidir. Eğer editör yazarın çalıştığı kurum ile temas etmekte karar alır ise, bu kuruma soruşturma açma talebi ve kaygılarını içeren mektup ile beraber her iki makaleyi göndermelidir. Eğer intihal kanıtları ise, editör makaleyi geri çekme kararı alır. Diğer bir öneri; telif hakkı ihlalini belirlemek amacı ile web sitesinde durumu ilan etmek.

06-33 Yazarın izni olmadan veri kullanılması hakkında itirazı makalenin geri çekilmesi için makul bir mazeret olabilir mi?

Vaka hakkında bilgiler

Y dergisinde X isimli bir yazarın makalesi yayınlandı ve yazar makaleyi geri çekme talebinde bulundu. Sebep olarak; makalede bazı verilerin, yazar listesinde yer almayan meslektaşının (muhtemelen yazarlık için tam yeterli olmayan) izni olmadan yayınlanması idi. Bu meslektaşı şu anda bu verilerinin başka bir dergide yayınlanması için çalışmaktadır ve X isimli yazarın yeni makalesinde (dergiye gönderilmiş ancak henüz baskıya kabul edilmemiş) yazarlarından biri olduğunu ima etmektedir. Y dergisi ile yazışmalarda X isimli yazar makale-

sinde yayındaki verilerin "doğru ve tüm yönleri ile tekrarlanabilir" olduğunu ve makale sonuçlarının etkilenmediğini bildirmiştir. X isimli yazar bu tartışmanın, verilerin izin alınmadan yayınlanması ile ilgili olduğunu kabul etmektedir ve makalenin geri çekme olayının çok ciddi bir husus olduğunu anlamaktadır. Ancak, meslektaşları ile iyi ilişkileri sürdürmek uğruna X isimli yazarımız, düzeltmenin yayınlanması yerine makalenin geri çekilmesini tercih etmektedir. Makale geri çekme kararı yazarın çalıştığı kurum tarafından verilmemiş olup, tüm ilgili araştırmacıların katıldığı tartışma sonucunda alınmıştır.

Tartışma ve öneri

Verilerin doğruluğunun yazarlar tarafından açıkça beyan edilmesi ve makalenin sadece küçük bir bölümünün izin alınmadan yayınlanması hakkında komitenin düşüncesi; makalenin geri çekilmesinin gerekli olmadığı yönünde. Küçük bu örtüşme olayı "dublikasyon yayın ihtimali" için yeterli zemini oluşturmamaktadır. Yazarlar ikinci makalede birinci makaleye atıfta bulunulabilirler ve daha önce bazı verilerin yanlışlıkla yayınlandığına dair not düşebilirler. Dergi ise düzeltme veya durumun teyidini yayınlatabilir, ancak komitenin editörlere tavsiyesi makale geri çekme talebini reddetmek ve kararlarını elden bırakmalarını yönünde. Komitenin bu vaka için görüşü; yazarın çalıştığı kurumu ile temas edilmesinin gerekli olmadığı yönünde.

06-34 Eserleri değerlendirme hizmeti ve özel sayılar (CE)

Temel bilgiler

Tıpta en iyi makaleleri öne çıkarmak amacı taşıyan çevrimiçi yayın sonrası literatür değerlendirme servisi dergilerin özel sayılarında yayınlanan makaleleri değerlendirme işini üstlendi.

Birçok özel sayının ilaç firmalar tarafından desteklendiği düşünülür ise, bu tip değerlendirmeleri farklı kurullar çerçevesinde ele almamız gerekli mi? Eğer öyle ise, bu konuda komitenin önerileri nelerdir?

Tartışma ve tavsiye

Komitenin tavsiyesi, bazı özel sayılar çok aydınlatıcı olduğu için (yayınlanan makaleler, ticari olmayan özel sayılar), tüm özel sayıları reddetmek zorunlu değil. Öte yandan, komitenin bazı üyeleri, çıkar çatışmasının ilaç firmalarının ticari çıkarları ile birlikte, özel sayı hakkında herhangi bir değerlendirmenin yayının ertelenmesi gerektireceğini düşünmektedirler.

Ancak çoğunluğun görüşü; sponsorluk ve çıkar çatışması hakkında bilgiler şeffaf olduğu sürece, özel sayılar için farklı kurullar uygulamanın gerekli olmadığı yönünde. İlaç firmalarından alınan maddi desteğin belirtilmesi gerekir.